

ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΙΟΝΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΥ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

17/09/2025

Σχόλια και παρατηρήσεις του ελληνικού γραφείου της Greenpeace επί της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) για το Θαλάσσιο Πάρκο του Ιονίου (Μάιος 2025)

ΣΥΝΟΨΗ

Το ελληνικό γραφείο της Greenpeace χαιρετίζει την πρωτοβουλία της κυβέρνησης για την εγκαθίδρυση δύο νέων προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών στις περιοχές του Ιονίου και τον Νοτίων Κυκλάδων. Η πρωτοβουλία αυτή αποτελεί μια κίνηση προς την σωστή κατεύθυνση, η οποία θα ευθυγραμμίσει την Ελλάδα με τους στόχους που έχουν τεθεί από το Πρωτόκολλο Kunming Montreal για τη Βιοποικιλότητα, το Στρατηγικό σχέδιο δράσης για τη Μεσόγειο post-2020 και την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα 2030. Παράλληλα η εγκαθίδρυση των δύο πάρκων, υπερβαίνοντας τον στόχο 30%, δύναται να φέρει την Ελλάδα σε πρωταγωνιστικό ρόλο στην προσπάθεια προστασίας της θάλασσας. Η Greenpeace υπογραμμίζει την καίρια σημασία σύντομης ολοκλήρωσης της διαδικασίας και εισαγωγής των δύο περιοχών σε πλαίσιο νόμου.

Παράλληλα, το ελληνικό γραφείο της Greenpeace εντοπίζει και καταθέτει τα παρακάτω σχόλια.

I. Γενικά Σχόλια

ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

Η δημόσια διαβούλευση πρέπει να είναι μια διαδικασία διαλόγου, συμμετοχής και κατάθεσης στοιχείων, τεκμηριωμένων επιχειρημάτων και απόψεων, που θα διασφαλίζει τη συναίνεση και τη δέσμευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, ο διάλογος θα πρέπει να είναι ανοιχτός και να γίνεται με διαφάνεια. Από τις δυο ΕΠΜ προκύπτει ένας προβληματισμός αναφορικά με την μη ουσιαστική εμπλοκή των **τοπικών κοινοτήτων και των συμφερόντων των αντίστοιχων stakeholders στον σχεδιασμό**, μελέτη, χαρτογράφηση της προστατευόμενης περιοχής. Παρότι η μελέτη κατατίθεται προς διαβούλευση, αυτό το σχήμα δεν εμπλέκει ουσιαστικά τις τοπικές κοινωνίες σε επίπεδο διακυβέρνησης.

Η συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων σε προηγούμενη φάση καθιέρωσης προστατευόμενων περιοχών Natura- που τώρα υπάγονται στο νέο πλάνο- κρίνεται ανεπαρκής, ενώ προτείνεται μια πιο ουσιαστική συμμετοχή των κοινοτήτων στον παρόν σχεδίο. Η σημασία συμμετοχής των κοινοτήτων στις δυο νέες προστατευόμενες περιοχές κρίνεται αναγκαία, καθώς:

GREENPEACE

- Οι δύο νέες περιοχές περικλείουν πολυάριθμους νομούς, περιφέρειες και κοινότητες που σε συνδυασμό με την νησιωτικότητα, εισάγουν επιπλέον δυσκολίες. Για την ομαλή και standardised λειτουργία, επίβλεψη και φύλαξη του κάθε πάρκου κρίνεται αναγκαία η ουσιαστική εμπλοκή και η εξασφάλιση συναίνεσης των κοινοτήτων στο νέο πλαίσιο που θα προλαμβάνει τις ακυρωτικές αντιδράσεις εφαρμογής των αναμενόμενων ΠΔ.
- Η απαγόρευση αλιείας με τράτα σε όλες τις ΘΠΠ της Ελλάδας έως το 2030, ξεκινώντας από τα θαλάσσια εθνικά πάρκα ως το 2026 (ΣΜΠΕ ΙΟΝΙΟΥ σελ 76), επικυρώνει την ανάγκη ουσιαστικού διαλόγου με τις τοπικές κοινότητες λόγω του μεγάλου αριθμού δραστήριων σκαφών και αδυναμία οριζόντιων αποζημιώσεων, ειδικά στο Ιόνιο.
- Αντίστοιχο ζήτημα κρίνεται πιθανό να εγερθεί αναφορικά με τις υπάρχουσες προβλέψεις για δημιουργία διευρυμένων περιοχών ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών.

Ειδική πρόταση

Όπως έχουν στηρίξει οι οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών και στο παρελθόν, με μορφή πρότασης Νόμου η συμμετοχή του κοινού σε διαβουλεύσεις για περιβαλλοντικά θέματα, η ενίσχυση συμμετοχής τοπικών κοινωνιών και η ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών εν γένει, κρίνεται αναγκαία. Παρόλα αυτά, διαπιστώνεται ότι οι δύο δημοσιευμένες περιβαλλοντικές μελέτες για τις περιοχές του Αιγαίου και Ιονίου δεν εμπλέκουν αρκούντως τις τοπικές κοινότητες ούτε προβλέπουν στρατηγικές συν- διαχείρισης των Πάρκων.

Κρίνεται αναγκαία η σωστή ενημέρωση των τοπικών κοινοτήτων για τις βλέψεις των προστατευόμενων περιοχών και της προστασίας τους και η χαρτογράφηση των προβληματισμών σημαντικών stakeholders (αλιείς, εστίαση, εργαζόμενοι στη θάλασσα κ.α.)

Έστω και την τελευταία στιγμή, και σίγουρα πριν την έκδοση των ΠΔ, προτείνεται να γίνουν παρουσιάσεις των ΣΜΠΕ σε τοπικό επίπεδο με κύριο στόχο να καταγραφούν και να απαντηθούν τυχόν ανησυχίες. Μια τέτοια προσέγγιση κρίνεται αναγκαία: όχι μόνο θα προλάβει αντιδράσεις και αρνητικές διαθέσεις απέναντι στις νέες ΘΠΠ, αλλά θα εξασφαλίσει διόδους δημοκρατίας και επικοινωνίας, θεμελιακό ζητούμενο των διαδικασιών διαβούλευσης.

Γενικό Σχόλιο

Οι δυο ΣΜΠΕ καταδεικνύουν τεκμηριωμένα την μεγάλη ανάγκη συντονισμού υπουργείων για την ουσιαστική και ομαλή θεσμοθέτηση και λειτουργία των δυο ΘΠΠ.

Συγκεκριμένα κρίνεται θεμελιακή η σύμπραξη μεταξύ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, Υπουργείου Τουρισμού, Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών. Η ανάγκη αυτή προκύπτει λόγω αλληλοεπικάλυψης των ΘΠΠ (και ειδικά του Ιονίου) με περιοχές στρατιωτικών ασκήσεων, έντονης τουριστικής δραστηριότητας (η οποία μάλλον προβλέπεται να ενταθεί σύμφωνα με την στόχευση των ΣΜΠΕ) και

εκτεταμένης θαλάσσιας κυκλοφορίας, απόρροια του προτεινόμενου αναπτυξιακού μοντέλου.

Το ζητούμενο για την Greenpeace δεν είναι απλώς η δημιουργία ΘΠΠ, αλλά η ουσιαστική λειτουργία τους με σκοπό την ανάκαμψη της θαλάσσιας ζωής

Σε πολλά σημεία οι δυο ΣΜΠΕ περιγράφουν υπαρκτά προβλήματα και τα αναλύουν, λιγότερο ή περισσότερο, αλλά δεν προκύπτει πάντα το πώς η θέσπιση των δύο νέων ΘΠΠ θα μετριάσει αυτά τα περιγραφόμενα προβλήματα.

Άρα δεν προκύπτει παντού ο ρόλος που θα παίξει η ΘΠΠ στην προστασία της θάλασσας πέραν μιας χαρτογράφησης των σημαντικών ενδιατημάτων. Πχ η ΣΜΠΕ Ιονίου κάνει εξαιρετική δουλειά στο να περιγράψει τη βιοποικιλότητα της περιοχής και τους κατά είδους κινδύνους, αλλά πέραν της περιγραφής της υπάρχουσας κατάστασης δεν υπάρχει πάντα περιγραφή των νέων ρυθμιστικών μέτρων.

Η χρήση ποσοτικών έναντι ποιοτικών κριτηρίων για την τεκμηρίωση των επιλεχθέντων περιοχών υπαγωγής στην ΘΠΠ δεν κρίνεται πάντα επαρκής.

Συγκεκριμένα, το κριτήριο κάλυψης Κατανομής ($100 > p. > 15\%$) δεν είναι πάντοτε ενδεικτικό της σημασίας προστασίας, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της Ελληνικής Τάφρου. Αντίστοιχα, παρότι χρησιμοποιούνται ποιοτικά κριτήρια (ευαλωτότητας κ.α.) για τα προστατευτέα είδη χλωρίδας και πανίδας, η λογική δεν συνάδει με την κατάτμηση των ενδιατημάτων τους. Κρίνεται ότι τα επιλεχθέντα κριτήρια στοιχειοθέτησης των δυο ΘΠΠ είναι κατά τόπους ανεπαρκή και χρήζουν δεσμεύσεων ισχυροποίησης (βλ δεσμεύσεις διεύρυνσης προστατευμένης περιοχής, οικολογικών διαδρόμων, προτεραιοποίησης περιβαλλοντικών στόχων).

- **Άρθρο 2.1.1 /ΣΜΠΕ Ιονίου και Προσάρτηση υπαρχόντων πάρκων:**

Η Μελέτη διατείνεται ότι: *“Η θεσμοθέτηση του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου, που εφάπτεται με αυτές τις περιοχές, αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω την προστασία τους, δεδομένου ότι θα προσαρμοστούν και επικαιροποιηθούν, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, οι υφιστάμενοι όροι,”* (Σελ. 33). Παραταύτα, το πώς θα επικαιροποιηθούν αυτές οι περιοχές δεν ορίζεται. Η Greenpeace εγείρει ερώτημα αναφορικά με το πώς θα μεριμνηθεί η επικαιροποίηση και όχι υποτίμηση των σημερινών καθεστώτων προστασίας, ειδικά αναφορικά με περιοχές Απόλυτης Προστασίας που τυχόν προστεθούν στη νέα ΘΠΠ.

- **Διοίκηση Πάρκου:** Δεδομένου ότι στα σχέδια περιλαμβάνονται υπάρχουσες προστατευόμενες περιοχές και πάρκα, τα οποία τελούν ήδη υπό καθεστώς κάποιας προστασίας, υπάγονται σε φορείς και διευθύνονται από δομές, προκύπτει ένα ερώτημα αναφορικά με τη διαχείρισή τους. Η Greenpeace θέτει ερώτημα αναφορικά με το ποιος φορέας θα αναλάβει την επιτήρηση όλων των νέων εκτάσεων και πώς θα λειτουργήσει αναφορικά με τις υπάρχουσες δομές; Θα υπάρξει κάποια διαδικασία μετάβασης;

Τίθεται ερώτημα, αναφορικά με την επιτήρηση των δύο πάρκων, ειδικά αναφορικά με την επιτήρηση πρακτικών - όπως το ψάρεμα με τράτα- που θα τεθούν εκτός νόμου. Πώς θα αντιμετωπιστεί το “Ζήτημα” προσωπικών δεδομένων που έχει τεθεί ως

αντεπιχείρημα επιτήρησης σκαφών/ τρατών από το global fishing watch. Θα ενταχθεί επίσημα στο σύστημα επιτήρησης η καταγραφή που θα γίνεται από το Global Fishing Watch;

Ειδική πρόταση

Το ελληνικό γραφείο της Greenpeace παραπέμπει σε σχετική έκθεση της WWF για τη διαχείριση, η οποία δύναται να αποτελέσει βάση σχεδιασμού της αποτελεσματικής επιτήρησης και των απαραίτητων διοικητικών αλλαγών. Υπογραμμίζεται η σημασία να μην υποβαθμιστούν τα υπάρχοντα καθεστώτα προστασίας μέσω της ένταξής τους στο νέο πάρκο. Επίσης εφιστάται προσοχή στη διαχείριση απορριμμάτων στην περιοχή μιας και επηρεάζουν αρνητικά και το προστατευτέο αντικείμενο άμεσα και έμμεσα, όπως καταδεικνύουν οι μελέτες. Η ευθύνη του φορέα στη διαχείριση των απορριμμάτων κρίνεται προβληματική.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Η μελέτη Ιονίου περιλαμβάνει ένα εκτενές πλάνο παρακολούθησης της οικολογικής κατάστασης των προστατευτέων αντικειμένων. Η Greenpeace τονίζει ότι κάθε πρωτοβουλία παρακολούθησης/συλλογής δεδομένων/συλλογής πληροφοριών κ.ο.κ. οφείλει να διέπεται κυρίως από τις αρχές της διαφάνειας και της ουσιαστικής συμμετοχής ώστε να διασφαλίζεται η επιτυχία του εγχειρήματος- εναλλακτικά κάθε πρωτοβουλία θα βρίσκει απέναντί της μέλη της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών κοινοτήτων. Κρίνεται αναγκαίο όπου υπάρχει διαδικασία συλλογής πληροφορίας να αποσαφηνίζεται πού θα αποθηκεύεται αυτή η πληροφορία, πώς θα χρησιμοποιείται και από ποιον και ποιος θα έχει πρόσβαση σε αυτήν.

II. Ειδικά Σχόλια και Προτάσεις

A. Ecosystem approach / οικοσυστημική προσέγγιση:

Εντοπίζεται μια σχετική σημασία των οικοσυστημάτων η οποία δεν αντανάκλα την οικοσυστημική προσέγγιση ή την βιολογική πραγματικότητα των υπό προστασία ειδών (όπως φουσητήρες).

- **3.1.1.1. / ΣΜΠΕ Ιονίου):** Για παράδειγμα, ενώ περιγράφονται τα στοιχεία αξιολόγησης ειδών, δεν είναι σαφές πώς καλύπτονται τα κριτήρια όταν τέμνονται τα ίδια τα οικοσυστήματα των υπό συζήτηση ειδών.
- Για παράδειγμα, η ανάλυση στο **παράρτημα vi/ σελ 569** περί σημαντικών περιοχών για θαλάσσια θηλαστικά και η πρόταση να αποτελέσει το Ιόνιο σημαντικό παίκτη στην προστασία και βελτίωση της κατάστασης των θαλάσσιων θηλαστικών έρχεται σε απόλυτη αντίθεση με την κατάρτιση των ενδιατημάτων τους, το αναπτυξιακό μοντέλο που προτείνεται και την αδειοδότηση εξορυκτικών δραστηριοτήτων.

GREENPEACE

- Αντίστοιχα ανεπαρκές κρίνεται το σκεπτικό που αναλύεται στην ν) Κάλυψη Κατανομής (575). Παρότι η συμπερίληψη $100\% > P > 15\%$ οικοτόπων στο πάρκο είναι σημαντική, κρίνεται ότι ποιοτικά παρά ποσοτικά κριτήρια θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στην αξιολόγηση της συμβολής του Πάρκου-παράδειγμα Ελληνικής Τάφρου.
- **3.1.1.1.2i (σελ 570):** Παρότι η μελέτη αξιολογεί ότι καλύπτει ικανοποιητικά το κριτήριο σχετικής κάλυψης κατανομής του είδους ($100\% \geq p > 15\%$) κρίνεται ότι αυτό το κριτήριο δεν απαντά ικανοποιητικά στις ανησυχίες περί κατάτμησης, υπέρ εκμετάλλευσης και κινδύνων που ελλοχεύουν στην περιοχή του Ιονίου ειδικά για τα κητώδη.

Οριοθέτηση του Πάρκου

Το άρθρο 1.2.1 /ΣΜΠΕ Ιονίου

Ορίζει την Ελληνική Τάφρο ως “*πυρήνα υψηλής βιοποικιλότητας*” (σελ. 27)

Ορίζει την Ελληνική Τάφρο ως “*οικολογικά ή βιολογικά σημαντική περιοχή*” (σελ. 35)

Ορίζει τον “*Κρίσιμο Οικότοπο Κητωδών Νοτιοδυτικής Κρήτης και Ελληνικής Τάφρου*” (σελ. 35).

Ορίζει ότι η “*υψηλή περιβαλλοντική αξία της περιοχής αναδεικνύεται, μεταξύ άλλων, από το γεγονός ότι περιλαμβάνει*” (...) *Σημαντικά θαλάσσια ενδιαίτηματα χαρισματικής θαλάσσιας μεγαπανίδας* (σελ. 36).

Οι αναμφίβολα σημαντικές και αληθείς αυτές αναφορές αναιρούνται εν μέρει από την αυθαίρετη κατάτμηση των αναφερθέντων ενδιαιτημάτων από τα όρια του πάρκου. Ενδεικτικά, παρότι πράγματι ένα μεγάλο ενδιαίτημα χαρισματικής μεγαπανίδας συμπεριλαμβάνεται στο προτεινόμενο πάρκο, η σύγκριση των χαρτών της Μελέτης με αυτούς άλλων φορέων (πχ ACCOBAMS) δείχνουν μια σαφή απόκλιση η οποία παραμένει ατεκμηρίωτη στην Μελέτη. Ενώ αναγνωρίζεται η αναμφίβολη σημασία της Ελληνικής Τάφρου δεν τεκμηριώνεται το κριτήριο κατάτμησης και υπαγωγής ενός κομματιού της στην προτεινόμενη περιοχή, έναντι άλλου, ακόμη και με βάσει το κριτήριο Κάλυψης Κατανομής (σελ 575). Ενδεικτικά, οι χάρτες που συμπεριλαμβάνονται στη μελέτη και αποδεικνύουν την σημασία του προστατευτέου για τα κητώδη, συγκριτικά με τους αντίστοιχους χάρτες που δείχνουν την έκταση της Τάφρου και την σημασία τους για τα ίδια είδη. Εντοπίζεται λοιπόν μια **ποσοτική αλλά όχι απαραίτητα ποιοτική αντιμετώπιση του στόχου 30%**, καθώς οικοσυστήματα αναγνωρισμένης σημασίας μένουν απροσάρτητα και άρα εκτός προστασίας. Η μη τήρηση της οικοσυστημικής προσέγγισης τεκμαίρεται σε 3 σημεία:

Υπάρχουσα Κατάσταση

Στο **Άρθρο 2.1.6.4/ ΣΜΠΕ Ιονίου (σελ 109)** αναγνωρίζεται ότι: “*η ευρύτερη περιοχή διατρέχεται από κεντρικούς ναυτιλιακούς διαύλους με υψηλή πυκνότητα κυκλοφορίας, φιλοξενεί πλήθος τουριστικών δραστηριοτήτων και σκαφών αναψυχής, έχει έντονη αλιευτική δραστηριότητα, αποτελεί κεντρικό πεδίο*

σεισμικών ερευνών για εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, και περιλαμβάνεται στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων (περιοχές Αντικυθήρων και βόρειας Κέρκυρας). Όλες οι ανωτέρω δραστηριότητες εισάγουν ενέργεια στο θαλάσσιο περιβάλλον και αναμένεται τουλάχιστον να διατηρήσουν, και δυνητικά να αυξήσουν, τα επίπεδα υποθαλάσσιου θορύβου σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη κλίμακα.”

Θα ήταν επόμενη η θέσπιση ενός προστατευτικού καθεστώτος να συνεπάγεται κάποιες κινήσεις που θα μετριάζουν αυτούς τους υπαρκτούς κινδύνους και θα στοχεύουν στη βελτίωση της κατάστασης. Εφόσον η μελέτη αναγνωρίζει αυτές τις υπάρχουσες προκλήσεις, έκπληξη προκαλεί η μη πρόβλεψη διαχείρισής τους μέσω ρυθμιστικών ή/και απαγορευτικών ρυθμίσεων. Η θεσμοθέτηση της ΘΠΠ αναμένεται να βελτιώνει την υπάρχουσα κατάσταση ώστε να προστατεύσει τα υπό συζήτηση είδη. Σε αντίθετη περίπτωση **ελλοχεύει ο κίνδυνος η ΘΠΠ να λειτουργήσει απλά επικοινωνιακά ή ως τουριστική attraction.**

2.3.1.3.3/ ΣΜΠΕ Ιονίου:

Απαιτείται άμεση ολοκλήρωση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό.

B. Αναπτυξιακές Προτάσεις:

Προκύπτουν ερωτήματα αναφορικά με την ευθυγράμμιση των στόχων της περιβαλλοντικής μελέτης με τις αναπτυξιακές προτάσεις, ειδικά στην περιοχή του Ιονίου εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής. Συγκεκριμένα, στα άρθρα:

- 2.3.1.2.1/ ΣΜΠΕ Ιονίου (σελ 343): Κρουαζιέρα - Σκάφη αναψυχής: Προτείνεται η ανάπτυξη υποδομών διεθνούς και περιφερειακής κρουαζιέρας, με έμφαση στους λιμένες της Κέρκυρας και του Αργοστολίου, ενώ εξετάζεται η δημιουργία περιφερειακών θεματικών κρουαζιέρων για μικρά και μεγάλα νησιά. Για προσεγγίσεις κρουαζιερόπλοιων προτείνονται έργα στη Λευκάδα, την Κεφαλονιά, τη Ζάκυνθο και την Ιθάκη [...] Επιπλέον, προωθείται η ένταξη των ταχύπλοων σκαφών στις θαλάσσιες διασυνδέσεις τόσο μεταξύ των νησιών όσο και μεταξύ των νησιών και της ηπειρωτικής χώρας.

Δεδομένης της αλληλοεπικάλυψης των προτεινόμενων λιμανιών που θα φιλοξενούν πλοία κρουαζιέρας και των περιοχών υψηλής σημασίας για κητώδη, έκπληξη προκαλεί η μη συμπερίληψη μέτρων ρύθμισης, απαγόρευσης, και μετρίωσης των επιπτώσεων στα προστατευόμενα είδη. Η απειλή των πλοίων κρουαζιέρας απέναντι στα κητώδη είναι καταγεγραμμένη διεθνώς. Η ανάλυση στο **παράρτημα vi/ σελ 569** περί σημαντικών περιοχών για θαλάσσια θηλαστικά και η πρόταση να αποτελέσει το Ιόνιο σημαντικό παίκτη στην προστασία και βελτίωση της κατάστασης των θαλάσσιων θηλαστικών έρχεται σε απόλυτη αντίθεση με την κατάτμηση των ενδιατημάτων τους, το αναπτυξιακό μοντέλο που προτείνεται και την αδειοδότηση εξορυκτικών δραστηριοτήτων.

Παρότι η μελέτη αναγνωρίζει τους κινδύνους που επιφέρει ο τουρισμός και η ναυσιπλοΐα, ειδικά για σημαντικά είδη (ζιφίος, φουσητήρας, δελφίνια), προτείνει την παράκτια και θαλάσσια ανάπτυξη, σε μορφή κρουαζιερόπλοιων, ταχύπλων, καταδυτικών κ.ο.κ. Από την ανάλυση αυτή λείπει ένα βασικό κομμάτι πρόβλεψης **συγκρούσεων μεταξύ τουρισμού και άγριας πανίδας και mitigation αυτών**. Αίσθηση προκαλεί όχι μόνο η μη απαγόρευση / έλεγχος, τουριστικών δραστηριοτήτων όπως κρουαζιερόπλοια, αλλά η προτροπή από μεριάς της ΣΜΠΕ προς τέτοια έργα.

Αυτή η στάση προς την παράκτια ανάπτυξη εναντιώνεται, αν όχι στο γράμμα, σίγουρα στο πνεύμα των νομοθεσιών για την προστασία της φύσης και καταδεικνύει μια σχετική και προβληματική προτεραιοποίηση από μεριάς της Μελέτης.

- **Άρθρο 2.3.1.2.1/ ΣΜΠΕ Ιονίου**

(σελ. 341): Στο πλαίσιο της γαλάζιας ανάπτυξης (αξιοποίηση με παράλληλα προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος) προτείνονται από τη μελέτη οι παρακάτω δραστηριότητες: *“την ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως οι θαλάσσιες μεταφορές, ο θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός, η εξόρυξη ορυκτών πόρων και υδρογονανθράκων, η αλιεία, οι υδατοκαλλιέργειες, τα ερευνητικά δίκτυα, η βιοτεχνολογία και οι νέες τεχνολογίες”*.

Απαιτείται προσοχή και αναδιτύπωση. Η παράθεση αυτών των δραστηριοτήτων συνάδει μάλλον περισσότερο με το αναπτυξιακό μοντέλο που έχει επιφέρει σημαντικές πιέσεις και υποβάθμιση στο περιβάλλον παρά με προτεραιοποίηση περιβαλλοντικής προστασίας. Ο όρος “γαλάζια ανάπτυξη” παραμένει ασαφής και αόριστος επιτρέποντας έτσι τη σύγχυση αειφόρων στρατηγικών με μη περιβαλλοντικά βιώσιμες πρακτικές όπως οι εξορύξεις. Σχετική βιβλιογραφία καταδεικνύει το ασύμβατο της συμπερίληψης εξορύξεων στο μοντέλο της “γαλάζιας ανάπτυξης”, λόγω της συμβολής του 1ου στην κλιματική κρίση). Η Greenpeace καλεί σε επαναξιολόγηση και αποσαφήνιση του όρου “γαλάζια ανάπτυξη” και τη μη συμπερίληψη των εξορύξεων στη ρητορική της βιωσιμότητας.

(σελ. 343): Κρουαζιέρα - Σκάφη αναψυχής: Προτείνεται η ανάπτυξη υποδομών διεθνούς και περιφερειακής κρουαζιέρας, με έμφαση στους λιμένες της Κέρκυρας και του Αργοστολίου, ενώ εξετάζεται η δημιουργία περιφερειακών θεματικών κρουαζιέρων για μικρά και μεγάλα νησιά. Για προσεγγίσεις κρουαζιερόπλοιων προτείνονται έργα στη Λευκάδα, την Κεφαλονιά, τη Ζάκυνθο και την Ιθάκη. Επιπλέον, προτείνεται η ενίσχυση της θαλάσσιας διασύνδεσης μεταξύ νησιών και η δημιουργία ενός δικτύου μαρίνων και τουριστικών καταφυγίων (π.χ., Φισκάρδο, Κάτω Κατελειός). Επιπλέον, προωθείται η ένταξη των ταχύπλων σκαφών στις θαλάσσιες διασυνδέσεις τόσο μεταξύ των νησιών όσο και μεταξύ των νησιών και της ηπειρωτικής χώρας. Στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός δικτύου μαρίνων και τουριστικών καταφυγίων στο Ιόνιο Πέλαγος, δίνεται προτεραιότητα στα σκάφη αναψυχής, με έμφαση στα λιμάνια των εδρών των Περιφερειακών Ενοτήτων (Π.Ε.). Παράλληλα, προωθείται η πύκνωση του δικτύου τουριστικών λιμένων (π.χ., Φισκάρδο, Κάτω Κατελειός), καθώς και η ανάπτυξη καταφυγίων και αγκυροβολίων (π.χ., στο Βαθύ Ιθάκης, όπου απαιτείται ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων)

Η Greenpeace θέτει ερώτημα σε σχέση με τον ρόλο τέτοιων προτάσεων στα πλαίσια περιβαλλοντικής μελέτης για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Υπενθυμίζεται ότι στόχος/προτεραιότητα της μελέτης είναι η στοιχειοθέτηση της προστασίας του οικοσυστήματος και όχι η τουριστική ανάπτυξη. Η σύσταση από μεριάς της μελέτης για ανάπτυξη πρακτικών δυνητικά βλαβερών προς το προστατευτέο αντικείμενο (οικοσυστήματα, κητώδη, Ποσειδωνία) κρίνεται προβληματική. Το αναπτυξιακό μοντέλο που περιλαμβάνει κρουαζιέρες, ταχύπλοα, σκάφη αναψυχής και υποστηρικτικά έργα είναι καταρχήν ασύμβατο με την εγκαθίδρυση και διαχείριση μιας προστατευόμενης περιοχής, ενώ μπορεί να είναι συμβατό μόνο υπό όρους.

Κρίνεται αναγκαία η αναθεώρηση και αναδιτύπωση του προτεινόμενου αναπτυξιακού μοντέλου με τρόπο που να συνάδει με την προστασία της βιοποικιλότητας, του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου.

(Σελ. 344) *“Επιπλέον, διερευνάται η σύνδεση της Περιφέρειας με αγωγούς φυσικού αερίου που υλοποιούνται μέσω διακρατικών συμφωνιών, όπως οι αγωγοί Poseidon και East Med.”*

Η Greenpeace θέτει ερώτημα αναφορικά με τους προτεινόμενους αγωγούς ορυκτού αερίου και την σύνδεσή τους με ευρύτερο δίκτυο. Αναφέρεται η μελέτη σε υποθαλάσσιους αγωγούς; Πού θα βρίσκονται αυτοί οι αγωγοί και με τι περιβαλλοντικές προδιαγραφές θα αδειοδοτηθούν;

Άρθρο 2.3.1.2.1 (σελ 348): “ν) Ένταξη θαλάσσιων σπηλαίων σε θεματικές θαλάσσιες διαδρομές, σε συνδυασμό με κολυμβητικές ακτές με πρόσβαση μόνο από τη θάλασσα.”

Εφιστάται η προσοχή στην υπερεκμετάλλευση σπηλαίων για την προστασία της μεσογειακής φώκιας.

Το **άρθρο 2.3.4.4 (σελ 453)** εξηγεί την Υψηλής έντασης και μόνιμη απειλή των κρίσιμων χερσαίων ενδιαιτημάτων (σπηλιές και παραλίες). Η αναγνώριση αυτού του κινδύνου δεν μπορεί να παραγνωριστεί και σίγουρα δεν μπορεί να συμβαδίσει με την πρόταση εκμετάλλευσης των σπηλαίων για τουρισμό. Υπενθυμίζεται η μεγάλη σημασία του οικοσυστήματος σπηλαίων για τη μεσογειακή φώκια! Υπενθυμίζεται ότι λόγω στωικού και ντροπαλού χαρακτήρα του είδους καθώς και ελλιπών δεδομένων, είναι πολύ πιθανό τα ζώα να χρησιμοποιούν σπήλαια εκτός του καταγεγραμμένου δικτύου. Είναι σημαντικό το οικοσύστημα αυτό να προστατευτεί.

Άρθρο 2.3.5.2 (σελ 551): Αναφορικά με το έργο IONIAN και το σχετικό υποβρύχιο καλώδιο, τίθεται ερώτημα αναφορικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Η μελέτη παραθέτει τα οφέλη του έργου για τις επικοινωνίες και τη συνδεσιμότητα, ωστόσο δεν παρατίθενται οι σχετικές περιβαλλοντικές μελέτες. Και πάλι κρίνεται αστοχία από μεριάς της περιβαλλοντικής μελέτης η άκριτη αποδοχή αναπτυξιακών σχεδίων και η παράβλεψη των επιπτώσεων στα προστατευτέα αντικείμενα τα οποία δύναται να επηρεαστούν αρνητικά από τα συγκεκριμένα έργα, όπως δείχνει η σχετική βιβλιογραφία.

Ειδική Πρόταση

Όπου υπάρχει μια αναγνωρισμένη προϋπάρχουσα προβληματική συνθήκη, κρίνεται αναγκαία η διαχείρισή της με ρυθμιστικά και απαγορευτικά μέσα και σίγουρα όχι η επιδείνωση της με επιπρόσθετες πιέσεις.

Κρίνεται αναγκαία η μελέτη της επίδρασης και των επιπτώσεων των προτεινόμενων τουριστικών διαδρομών, καθώς και το περιβαλλοντικό κόστος των υποστηρικτικών εγκαταστάσεων που περιγράφονται στην μελέτη.

Κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία των εμπλεκόμενων υπουργείων και αρχών με στόχο την ευθυγράμμιση περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών στόχων. Κρίνεται αναγκαία η υιοθέτηση περιβαλλοντικών προτεραιοτήτων, τόσο από μεριάς της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, όσο και από την πλευρά της πολιτείας και της διοίκησης συνολικά.

Κρίνεται κρίσιμη η επαναξιολόγηση αναπτυξιακών/ τουριστικών πρωτοβουλιών όπως η εισαγωγή κρουαζιερόπλοιων, τα τουριστικά σχέδια που περιλαμβάνουν εκμετάλλευση των σπηλαίων καθώς και οι προτάσεις που εντάσσονται στην γαλάζια ανάπτυξη. Κρίνεται αναγκαία η αποσαφήνιση του όρου Γαλάζια Ανάπτυξη και η εις βάθος ανασκόπηση περί συμβατότητας εξορυκτικού μοντέλου με βιώσιμη ανάπτυξη-έμφαση στις προτάσεις υποβρύχιων αγωγών. Κρίνεται αναγκαία η ουσιαστική αναδιατύπωση του αναπτυξιακού μοντέλου και ανακατεύθυνση του προς τον οικοτουρισμό και τον ποιοτικό τουρισμό όπως προτείνεται στη ΣΜΠΕ Νοτίων Κυκλάδων. Κατ' ελάχιστο κρίνεται κρίσιμη η εκπόνηση συμπληρωματικής μελέτης που θα χαρτογραφήσει τις διαδρομές των κητώδων και ενημερώσει τη χάραξη θαλάσσιων οδών προς τα τουριστικά πλοία ώστε να αποφεύγονται διαδρομές σημασίας για τα κητώδη. Κρίνονται απαραίτητες ρυθμιστικές τροποποιήσεις αναφορικά με τη θαλάσσια μετακίνηση ώστε να προστατεύουν τα κητώδη.

Ενδεικτικά:

- Χρήση γεωπληροφοριακών συστημάτων για αποφυγή όχλησης ζώων στις κρίσιμες για αυτά περιοχές από πλοία/ κρουαζιερόπλοια/ ιστιοπλοϊκά κ.ο.κ.
- Η νομοθέτηση για ελαχιστοποίηση της ταχύτητας (κάτω από 10 κόμβους) σε περιοχές σημασίας για τα κητώδη.

Για παράδειγμα, **(4.3.4.4.3- ΖΠΦ1, ΖΠΦ-02)** η μελέτη προτείνει μέγιστη ταχύτητα 20 κόμβων εντός ενδιαιτημάτων κρίσιμων για τα κητώδη. Η ταχύτητα κρίνεται υψηλή και προτείνεται να μειωθεί στους 10 κόμβους.

Για την **ΖΠΦ-25 / 26.12.7 (σελ 988)** επισημαίνεται παράλειψη, καθώς δεν αναφέρονται όρια ταχυτήτων στους διαδρόμους σκαφών, ενώ σε κανένα σχετικό με τα ενδιαιτήματα μεγαπανίδας άρθρο **δεν προτείνεται μέγιστος αριθμός σκαφών/ ημερησίως και έλεγχος της κυκλοφορίας- Χρήση AIS**

Κατά παράδειγμα του άρθρου 26.12.7 (σελ 1022) προτείνεται οι απαγορεύσεις που ορίζονται σε σχέση με τους θαλάσσιους διαδρόμους κίνησης σκαφών για τη προστασία της χελώνας, να ισχύουν και σε περιοχές σημαντικών ενδιαιτημάτων για τα θηλαστικά. Συγκεκριμένα προτείνεται η ρητή:

- Μείωση ταχύτητας

GREENPEACE

- Απαγόρευση ταΐσματος
- Απαγόρευση κάθε δραστηριότητας που παράγει θόρυβο καθώς και τα θαλάσσια σπορ κάθε μορφής εξαιρουμένων των δια ανθρώπινης δύναμης προωθούμενα θαλάσσια μέσα αναψυχής (π.χ. κανό, θαλάσσια ποδήλατα).
- Καθολική εκπαίδευση στους σχετικούς με τα πλοία stakeholders (Κρουαζιερόπλοια, τουριστικά πλοία, σκάφη, ιστιοπλοϊκά κ.α.) και καθιέρωση ΜΟ με βάσει τις αρχές που έχει θέση το IWC για θέαση φαλαινών. Παρότι εντός Ιονίου αντενδείκνυται η θέαση φαλαινών, η υιοθέτηση των προτεινόμενων αρχών κρίνεται δόκιμη καθώς ορίζει ένα best practice αναφορικά με τις ταχύτητες σε διόδους που χρησιμοποιούν τα ζώα.
- Περιορισμός των τουριστικών δραστηριοτήτων στα σπήλαια προκειμένου να προστατευτεί η εύθραυστη οικολογία της μεσογειακής φώκιας.
- Δημιουργείται ανησυχία αναφορικά με την πρόταση παρέκκλισης του ΠΔ 59/2018 ώστε να επιτρέπεται η ελεύθερη κατάδυση σε περιοχές που αποτελούν κρίσιμα ενδιαυήματα για την χελώνα και άλλα είδη. Επισημαίνεται ότι η κατάδυση με ή χωρίς εξοπλισμό μπορεί να προκαλεί όχληση στα ζώα. Προτείνεται η σύνταξη code of Practice για κατάδυση εντός των ΘΠΠ με την ενεργό συμβολή των σχετικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, η οποία θα περιλαμβάνει ασφαλείς αποστάσεις και συμπεριφορά απέναντι στα άγρια ζώα.
- Προτείνεται να μην επιτραπεί παρέκκλιση από το ΠΔ 59/2018 ειδικά αναφορικά με τις επιτρεπόμενες χρήσεις (άρθρο 52). Μια ΘΠΠ οφείλει να διατηρεί και να βελτιώνει την υπάρχουσα νομοθεσία, όχι να την αναιρεί όπου κρίνει ότι είναι υπερβολικά αυστηρή. Η Greenpeace προτείνει η νέα ΘΠΠ να μην μειώσει το καθεστώς προστασίας και να μην αυξήσει τις επιτρεπόμενες χρήσεις που ορίζεται από το ΠΔ 59/2018. Το σχόλιο από μεριάς της μελέτης ότι το ΠΔ έρχεται σε αντίθεση με “την ανάγκη συνέχισης των παραλιών από λουόμενους για αναψυχή” προκαλεί ανησυχία σε σχέση με την προτεραιότητα της μελέτης και τον στόχο θέσπισης του ΘΠΠ. (σελ 1049).

Γ. Ενωδρείο/ ΣΜΠΕ Ιονίου:

Μεγάλη ανησυχία προκαλεί η πρόταση της μελέτης για δημιουργία ενωδρείου και η συνδυαστική πρόταση κέντρου αποθεραπείας τραυματισμένων θαλάσσιων χελωνών, για τους εξής λόγους:

- Η λέξη “ενωδρείο” δεν ορίζεται και αφήνει περιθώρια αμφισβήτησης και ανησυχίας για το σε τι είδη αναφέρεται. Υπενθυμίζεται ότι σειρά περιβαλλοντικών οργανώσεων έχουν διαχρονικά επικρίνει τη δημιουργία ενωδρείων για λόγους ευζωίας, οικολογίας και εκπαίδευσης.
- Δεν προκύπτει λογικά η σχέση της θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής, με στόχο της την προστασία των άγριων ειδών και των οικοσυστημάτων τους, με τη δημιουργία ενός ενωδρείου, ειδικά εφόσον δεν τελεί χρέη rehabilitation center.
- Προκαλεί ανησυχία η σύγχυση του ενωδρείου με το κέντρο αποθεραπείας, καθώς οι δύο θεσμοί έχουν εξαιρετικά διαφορετική στόχευση και προσέγγιση.

- Υπενθυμίζεται ότι της διάσωσης και αποθεραπείας τραυματισμένων θαλάσσιων χελωνών ηγείται η οργάνωση ΑΡΧΕΛΩΝ, εδώ και 2 δεκαετίες. Απαιτείται αποσαφήνιση στο ρόλο των ΜΚΟ με επιστημονική και διαχειριστική εμπειρία, όπως ο ΑΡΧΕΛΩΝ και η MEDASSET, στην επίβλεψη και διαχείριση του προτεινόμενου κέντρου αποκατάστασης. Κρίνεται αναγκαία η ουσιαστική συμβολή και καθοδήγηση από οργανώσεις με τεκμηριωμένο και διεθνώς αναγνωρισμένο know how στο αντικείμενο.

Επιπλέον, η συμπερίληψη αυτών των προτάσεων στο άρθρο 2.3.1.2.1, υπο άρθρο γ. “Τουρισμός Καταδύσεων Αναψυχής και Θαλάσσιου Αθλητισμού” (σελ.347) υποδηλώνει ότι το πρόσημο αυτών των προτάσεων δεν είναι προστατευτικό απέναντι στα υπό προστασία είδη. Προσοχή απαιτείται στην προτροπή τουριστικών δραστηριοτήτων σε ευαίσθητα οικοσυστήματα όπως τα λιβάδια Ποσειδωνίας (σελ 347). Μια τέτοια προσέγγιση αντιβαίνει το πνεύμα μιας μελέτης με στόχο την προστασία της θαλάσσιας περιοχής και των ειδών που διαβιούν σε αυτήν.

Συνδυαστικά, εγείρεται ανησυχία αναφορικά με την πρόταση της μελέτης για παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018 (Σελ 982) αναφορικά με την παρακολούθηση της θαλάσσιας πανίδας. Πέραν του προσδιορισμού αυτών των δραστηριοτήτων από το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, προτείνεται η εμπλοκή και η συνέχιση της εμπλοκής των σχετικών περιβαλλοντικών οργανώσεων ώστε να μεριμνηθεί η ουσιαστική προστασία των ειδών.

Ειδική πρόταση

Η Greenpeace καλεί σε επαναξιολόγηση και αποσαφήνιση του σχεδίου για ενυδρείο και κέντρο αποθεραπείας. Κρίνεται αναγκαία η ουσιαστική εμπλοκή περιβαλλοντικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο κομμάτι της διαχείρισης, προστασίας και αποθεραπείας άγριων ζώων. Κρίνεται αναγκαίος ο επαναπροσδιορισμός στόχου και προσεγγίσεων προς ένα προστατευτικό, οικολογικό μοντέλο ανάπτυξης, ειδικά στα πλαίσια μιας τέτοιας μελέτης.

Δ. Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας & Εξορύξεις

Στη Μελέτη εντοπίζονται προβληματικές διατυπώσεις και ασαφείς στρατηγικές αναφορικά με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την πράσινη μετάβαση. Με ανησυχία εντοπίζεται μια άκριτη υιοθέτηση του αναπτυξιακού μοντέλου εξορύξεων υδρογονάνθρακα, που αντιβαίνει όχι μόνο στην ουσιαστική ενεργειακή μετάβαση, αλλά και στην προστασία των βιοτόπων. Ενώ η ίδια μελέτη εντοπίζει τις συνέπειες των εξορύξεων και των σεισμικών ερευνών για είδη υπό προστασία, παράλληλα η ανάπτυξη του τομέα υδρογονανθράκων λαμβάνεται ως δεδομένη. Συγκεκριμένα:

- **Άρθρο 2.3.3.1.3 ΣΜΠΕ Ιονίου (σελ. 397):**

“Η ανάπτυξη του τομέα υδρογονανθράκων στο Ιόνιο εντάσσεται στη γενικότερη στρατηγική της Ελλάδας για την ενεργειακή μετάβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις δεσμεύσεις της χώρας για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.”

Προκαλεί ανησυχία η άκριτη αποδοχή του εξορυκτικού μοντέλου σε τέτοια εγγύτητα με το προστατευτέο αντικείμενο του Ιονίου και η μη πρόβλεψη μετριασμού των αρνητικών συνεπειών που αυτό θα επιφέρει στα προστατευόμενα οικοσυστήματα (κατάτμηση ενδιαιτημάτων, σεισμικές έρευνες, ηχορύπανση, αυξημένη θαλάσσια κυκλοφορία, γενικευμένη δραστηριότητα κ.α.).

Παράλληλα, υπογραμμίζεται ότι τυχόν εκπομπές από τις εξορύξεις ΔΕΝ περιλαμβάνονται στο αντίστοιχο εθνικό σχέδιο - ΕΣΕΚ, καθιστώντας τη δέσμευση απέναντι στους υδρογονάνθρακες αυθαίρετη.

Συνδυαστικά εντοπίζεται μια ανισορροπία στη στάση απέναντι στο εξορυκτικό μοντέλο και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως τα αιολικά πάρκα. Ενδεικτικά, ενώ οι συνέπειες των εξορύξεων καταγράφονται, η μελέτη δεν προβλέπει κάποια ρυθμιστική ή απαγορευτική κίνηση. Αντίθετα, η μελέτη φαίνεται να διατηρεί μια αρνητικότερη και πιο ρυθμιστική στάση απέναντι στα αιολικά πάρκα. Συγκεκριμένα:

- **Άρθρο 2.3.1.2.1/ ΣΜΠΕ Ιονίου**

(σελ 342): *Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ): Η ανάπτυξη των ΑΠΕ εναρμονίζεται με το σχετικό Ειδικό Πλαίσιο, ενώ η χωροθέτησή τους πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη ναυσιπλοΐα και τις τουριστικές δραστηριότητες στον παράκτιο και θαλάσσιο χώρο. Προτιμάται η ανάπτυξη υπεράκτιων αιολικών πάρκων για την προστασία του τουρισμού.*

(Σελ 346): *Στον θαλάσσιο χώρο προωθείται η ανάπτυξη υπεράκτιων αιολικών πάρκων. Οι προτεινόμενες χωρικές ενότητες για ΑΠΕ εντοπίζονται κυρίως στην Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.) Κέρκυρας, Η επιλογή των περιοχών λαμβάνει υπόψη παραμέτρους όπως η ναυσιπλοΐα και η εγγύτητα σε τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές, διασφαλίζοντας την ομαλή συνύπαρξη με άλλες δραστηριότητες. Αντίθετα, ο παράκτιος χώρος δεν κρίνεται κατάλληλος για την ανάπτυξη αιολικών πάρκων, προκειμένου να προστατευτεί η τουριστική δραστηριότητα και να διατηρηθεί η φυσική αισθητική των παραλιών.*

- **Άρθρο 2.3.4.5 (σελ 441)**

Ειδικότερα οι υπεράκτιες αναπτύξεις αιολικών πάρκων συνδέονται με πολυάριθμες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένης της ρύπανσης με βαρέα μέταλλα από την αυξημένη κυκλοφορία των πλοίων και την ανάδευση των ιζημάτων του βυθού κατά τη διάρκεια των διαδικασιών ανάπτυξης και μελλοντικού παροπλισμού ΥΑΠ.

- **2.3.3.1.3 / ΣΜΠΕ Ιονίου**

Οι περιοχές οι οποίες ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000 θα πρέπει να παραμείνουν άθικτες από τα έργα και τις δραστηριότητες του προγράμματος και ότι τα όποια έργα απαιτούνται για την προετοιμασία και τελική εκμετάλλευση των κοιτασμάτων θα πρέπει να χωροθετούνται σε απόσταση τουλάχιστον ενός χιλιομέτρου από τα όρια των προστατευόμενων περιοχών.

Πώς συνάδει αυτό με την αειγιαλίτιδα ζώνη;

Ενδεικτικά: Άρθρο 2.3.5.3.1 & 2.3.5.4 / ΣΜΠΕ Ιονίου

*Η ανάπτυξη Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων (ΥΑΠ) μπορεί να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα, της περιοχής, όπως ο Αρτέμης (*Calonectris diomedea*), ο Θαλασσοκόρακας (*Gulosus aristotelis desmarestii*) και ο Αιγαιόγλαρος (*Ichthyaetus audouinii*). Οι βασικές επιπτώσεις περιλαμβάνουν:*

Οι υφιστάμενες και μελλοντικές **αναπτυξιακές δυνατότητες** Έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στην ευρύτερη περιοχή μελέτης και ειδικά στα Οικόπεδα 10 και Ιονίου **ενδέχεται να επιφέρουν επιπτώσεις** στο προστατευτέο αντικείμενο που αφορά τόσο στα είδη όσο και στους οικοτόπους. Σαφής υφολογική διαφορά που δεν αιτιολογείται με οποιοδήποτε αντικειμενικό τρόπο.

Παρότι και οι δυο μέθοδοι παραγωγής ενέργειας έχουν αναμφίβολα συνέπειες στο οικοσύστημα, παρατηρείται μια ανισοβαρής εστίαση στις αρνητικές συνέπειες των αιολικών πάρκων, και αναντίστοιχη με την εστίαση στις αρνητικές συνέπειες των εξορυκτικών δραστηριοτήτων. Η διαφορά αυτή στην εστίαση δεν αντιστοιχούν στο πραγματικό μέγεθος απειλής των μεν και δε. Ενδεικτικά, οι αρνητικές συνέπειες των αιολικών πάρκων αφορούν: όχληση και πρόσκρουση με πτηνά (που μπορεί να μετριαστεί με τις απαραίτητες περιβαλλοντικές μελέτες και σωστό χωροταξικό σχεδιασμό), όχληση και ηχορύπανση (κατά την κατασκευή), μπορούν να αποτραπούν και μετριαστούν μερικώς με τήρηση περιβαλλοντικών όρων αναφορικά με την τοποθέτησή τους. Οι αρνητικές συνέπειες των εξορύξεων αφορούν: επικίνδυνη όχληση με τη μορφή σεισμικών ερευνών, συνεχή όχληση κατά τη λειτουργία τους, διατάραξη οικοσυστήματος, συνεχείς εκπομπές επικίνδυνων θερμοκηπιακών αερίων και κίνδυνο ατυχημάτων. Επομένως, παρότι καμία εκ των δύο επιλογών δεν είναι οικοσυστημικά ουδέτερη, παρατηρείται ότι η έντονη επίκριση της μιας και η άκριτη αποδοχή απαιτεί, στα πλαίσια μιας μελέτης περιβαλλοντικής συνέπειας, επαναξιολόγηση και αναδιατύπωση με αυστηρά οικοσυστημικούς όρους.

Τέλος, η επίκληση σε αισθητικά κριτήρια και την επίδραση τους στον τουρισμό (στην περίπτωση των αιολικών πάρκων) απαιτεί αναδιατύπωση και χρήζει αντι-επιχειρήματος για τις αρνητικές επιπτώσεις που επιφέρουν στον τουρισμό οι εξορύξεις, οι κίνδυνοί τους και τα λοιπά υποστηρικτικά έργα.

Παράλληλα, ακόμη και όπου η μελέτη αγγνωρίζει και παραθέτει τους υπαρκτούς κινδύνους που προκύπτουν από τις εξορύξεις, δεν αντιπροτείνει κάποια λύση και σίγουρα δεν καθιστά σαφές πώς θα αλλάξει η περιγραφόμενη κατάσταση μετά την θεσμοθέτηση του πάρκου.

Ενδεικτικά:

Άρθρο 2.3.4.4 / ΣΜΠΕ Ιονίου:

Οι εξορύξεις φυσικού αερίου και πετρελαίου δραστηριότητες εξόρυξης, δραστηριότητες που προκαλούν θαλάσσια ρύπανση και οι σχετικές γεωτεχνικές έρευνες πεδίου περιγράφονται και αξιολογούνται ως Υψηλής έντασης και μακροχρόνια μόνιμη απειλή για το ζωνοδέλφιο, το ρινοδέλφιο, το κοινό δελφίνι, το σταχτοδέλφιο, τον φουσητήρα και τον ζιφιό- όλα δηλαδή τα υπό προστασία κητώδη. Δεδομένης της τεκμηριωμένης αυτής αναγνώρισης και της ανησυχητικής εγγύτητας των ενδιαιτημάτων των κητωδών με τα block εκμετάλλευσης και ειδικά το Block 10,

δεν προκύπτει πώς θα διαχειριστεί η ΘΠΠ Ιονίου αυτή τη συνθήκη και πώς θα καταφέρει να προστατεύσει ουσιαστικά τα είδη από αυτόν τον κίνδυνο.

Ε. Συρόμενα εργαλεία

- **Άρθρο 2.3.3.1.1/ ΣΜΠΕ Ιονίου**

Η μελέτη παραθέτει τις ισχύουσες απαγορεύσεις και ρυθμιστικές νομοθεσίες για την αλιεία. Στη λίστα δεν περιλαμβάνεται ακόμη η δέσμευση -01 για απαγόρευση αλιείας με τράτα σε όλες τις ΘΠΠ της Ελλάδας έως το 2030, ξεκινώντας από τα θαλάσσια εθνικά πάρκα ως το 2026 (σελ. 76). Επιπλέον οι ισχύουσες ρυθμίσεις κρίνονται ελλιπείς καθώς ορίζουν απαγορεύσεις σε σχέση με την απόσταση από την ακτή, σε σχέση με τα λιβάδια Ποσειδωνίας και συγκεκριμένες εποχές τον χρόνο. Όμως δεν παρατίθενται ούτε προτείνονται από μεριάς της μελέτης ρυθμίσεις αναφορικά με τα προστατευτέα ενδιαιτήματα. Σημειώνεται μια σχετική αλληλοεπικάλυψη περιοχών αλιείας με συρόμενα- Ελληνικής Τάφρου- ενδιαιτημάτων κητωδών. Κρίνεται ότι από μέρους της μελέτης και δεδομένου του στόχου να προστατευτούν κρίσιμα οικοσυστήματα, θα μπορούσε εκτός της παράθεσης της υπάρχουσας νομοθεσίας να υπάρχει μια ενεργητική στάση περαιτέρω ενημέρωσής της ούτως ώστε να εναρμονίζεται η αλιευτική δραστηριότητα με τον στόχο της Μελέτης, που είναι η διαφύλαξη του οικοσυστήματος του Ιονίου και των ειδών.

- **Άρθρο 2.3.4.3 / ΣΜΠΕ Ιονίου**

“Παρεμπόμπουσα αλιεία και τυχαία θανάτωση λόγω αλιευτικών δραστηριοτήτων (bycatch): Η τυχαία σύλληψη σε αλιευτικά εργαλεία αποτελεί ίσως την σημαντικότερη πίεση/απειλή για το είδος (χελώνα caretta caretta) στον θαλάσσιο χώρο της Μεσογείου και του Ιονίου Πελάγους καθώς και έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες θνησιμότητας. Τα κυριότερα αλιευτικά εργαλεία που εμπλέκονται στην τυχαία σύλληψη των θαλάσσιων χελωνών περιλαμβάνουν τα στατικά δίχτυα και παραγάδια, τα κυκλωτικά πελαγικά δίχτυα (γρι-γρι) και τις τράτες βυθού” - Ένταση Υψηλή

Περιγράφεται η υπαρκτή απειλή της αλιείας και δη αυτού του είδους απέναντι στο προστατευτέο αντικείμενο, αλλά δεν προτείνεται λύση και σίγουρα δεν καθίσταται σαφές πώς θα μετριαστεί αυτή η πραγματικότητα με την θέσπιση της ΘΠΠ

ΣΤ. Υδατοκαλλιέργειες

Οι υδατοκαλλιέργειες αναγνωρίζονται ως ένας υπαρκτός κίνδυνος για πολλά είδη της πανίδας στην ΘΠΠ- ενδεικτικά στον πίνακα 3.3-1 και 3.3-2 οι σχετικές με τις υδατοκαλλιέργειες απειλές (προς είδη και οικοτόπους) αριθμούν τις 276.

2.3.3.1.2.:

“Στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής μελέτης και σε σχετική γειτνίαση με αυτό καθώς και στο όμορο σε αυτό χερσαίο τμήμα, εντοπίζονται (βλ. Πίνακα 2.3.3.1-2 και Εικόνα 2.3.3.1-7): ▪ 44 πλωτές μονάδες εκτροφής, εκ των οποίων οι 38 βρίσκονται εντός της περιοχής μελέτης και οι υπόλοιπες σε μικρή απόσταση από τα όρια της περιοχής, ▪ 5 μονάδες πάχυνσης εσωτερικών υδάτων, εκ των οποίων οι 4 βρίσκονται στα παράλια

των Π.Ε. Αχαΐας και Ηλείας και η μία στην Λιμνοθάλασσα της Γιάλοβας στη Μεσσηνία σε μικρή απόσταση από την περιοχή μελέτης ▪ 2 ιχθυογεννητικοί σταθμοί και 8 συσκευαστήρια προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας, οι οποίες εγκαταστάσεις εντοπίζονται στην άμεση ευρύτερη χερσαία περιοχή.”

Η μελέτη περιγράφει την υπάρχουσα κατάσταση αλλά δεν την σχολιάζει ούτε σχολιάζει πώς η νομοθέτηση της ΘΠΠ θα αλλάξει την υπάρχουσα κατάσταση. Προκύπτει το ερώτημα - αν η νομοθέτηση της ΘΠΠ δεν αλλάζει το καθεστώς (αναφορικά και με τις ιχθυοκαλλιέργειες) - ποιο είναι το νόημα νομοθέτησης της ΘΠΠ; Αντίστοιχα, όλα τα προβλήματα που αναγνωρίζονται στο άρθρο 2.3.4.2 ως παροντικές και μελλοντικές απειλές δεν φαίνεται να ενημερώνουν καθόλου τις προτάσεις που κάνει κατά τα άλλα η μελέτη αναφορικά με το σημερινό αναπτυξιακό μοντέλο.

Άρθρο 2.3.1.2.1/ ΣΜΠΕ Ιονίου (σελ 345):

Απαιτείται αναδιτύπωση ώστε η “Αποφυγή συγκρούσεων... αλιευτικά πεδία” να περιλαμβάνει ρητά την αποφυγή συγκρούσεων με σημαντικά ενδιαιτήματα (τροφοληπτικά, αναπαραγωγικά) των προστατευόμενων ειδών και αποφυγή διατάραξης/ όχλησής τους και όχι μόνο την αποφυγή όχλησης με την τουριστική δραστηριότητα.

Ειδική Πρόταση

Δεδομένης της πρόσβασης σε πληροφοριακά συστήματα GIS, προτείνεται η χαρτογραφική αποτύπωση της αλληλοεπικάλυψης αδειοδοτημένων ιχθυοκαλλιεργειών με α. Τα καταγεγραμμένα ενδιαιτήματα των υπό προστασία ειδών (ειδικά κητωδών και χελωνών που έχουν καταγεγραμμένες τάσεις διάδρασης με τις καλλιέργειες), β. Ιχθυαποθεμάτων, γ. Προτεινόμενων buffer zones μεταξύ των ιχθυοκαλλιεργειών προς αποφυγή επικίνδυνων για τα ζώα διαδράσεων. Στη σελ 354/ ΣΜΠΕ Ιονίου καταγράφονται οι περιορισμοί στους οποίους υπόκεινται η τοποθέτηση υδατοκαλλιεργιών (σε σχέση με σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος, αεροδρόμια, οικισμούς, αιολικά πάρκα κ.α.) αλλά όχι σε σχέση με σημαντικά αναπαραγωγικά ή τροφοληπτικά πεδία των προστατευόμενων ειδών με εξαίρεση τα λιβάδια Ποσειδωνίας.

Ζ. Μεταξύ των 2 Ερευνών

Παρότι οι δυο ΣΜΠΕ αφορούν ξεχωριστές περιοχές με διαφορετικές γεωμορφολογικά και κοινωνιολογικά χαρακτηριστικά, η θέασή τους συνδυαστικά δεν είναι παράλογη.

Καταρχάς, οι δυο μελέτες ανακοινώθηκαν μαζί εκφράζοντας μια προσπάθεια ενιαίας περιβαλλοντικής πολιτικής και μια αλλαγή ρότας από την αποσπασματική άσκηση προστατευτικών μέτρων.

Δευτερευόντως, η σημαντική χωρική εγγύτητα των 2 πάρκων επιβάλλει μια κοινή προσέγγιση. Επισημαίνεται ότι η απόσταση μεταξύ των ορίων των δυο πάρκων (ΝΑ

όριο ΘΠΠ Ιονίου- Αντικύθηρα) και ΝΔ όριο ΘΠΠ Αιγαίου Ανάνες είναι μόλις 105 km. Αυτό σημαίνει ότι εκ των πραγμάτων σε κάποιο έστω ποσοστό τα δυο πάρκα αφορούν ίδια οικοσυστήματα, κοινά ενδιαιτήματα και κοινά είδη. Με βάση λοιπόν την οικοσυστημική προσέγγιση, κρίνεται απαραίτητο τα μέτρα προστασίας στο μεν και στο δε να αντιπαραβάλλονται και να αναλυθούν μαζί.

Τρίτον, πολλά από τα προστατευτέα αντικείμενα των δυο πάρκων είναι κοινά, σημαντικά εκ των οποίων η μεσογειακή φώκια, ο ζιφιδός, ο φυσητήρας και τα δελφίνια. Και πάλι λοιπόν, με βάση την οικοσυστημική προσέγγιση και την αυτονόητη αναγνώριση ότι τα ζώα δεν γνωρίζουν σε ποια θαλάσσια περιοχή ή προστατευτικό καθεστώς υπόκεινται, η θέαση των πάρκων πρέπει να γίνεται από κοινού.

Τέλος, η συνδυαστική θέαση των πάρκων συνάδει με την λογική ενοποίησης των προστατευόμενων περιοχών στη χώρα.

Λαμβάνοντας αυτά υπόψη λοιπόν προκύπτουν κάποιες ενδιαφέρουσες αποκλίσεις από τις 2 ΣΜΠΕ:

1. Μέγεθος και scope

Αίσθηση προκαλεί η τεράστια διαφορά μεγέθους των δυο μελετών, η μεθοδολογία και τα εργαλεία. Δεδομένου ότι και στο Ιόνιο και στο Αιγαίο οι ΘΠΠ καλύπτουν μια τεράστια περιοχή με έντονο χαρακτήρα νησιωτικότητας, δεν προκύπτει λογικά η λογική της απόκλισης. Τα εργαλεία χαρτογράφησης και η φέρουσα ικανότητα της μελέτης στο Ιόνιο φαίνεται να υπερτερεί σημαντικά έναντι αυτής στο Αιγαίο, παρότι η οικολογική σημασία των περιοχών της ΘΠΠ Αιγαίου δεν πρέπει να υποτιμηθεί. Για παράδειγμα η χρήση γεωπληροφοριακών συστημάτων GIS θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμη στη Μελέτη του Αιγαίου, ειδικά αναφορικά με τα φωλιάσματα και τις μετακινήσεις της προστατευτέας ορνιθοπανίδας. Βάσει της πρότασης της μελέτης για εγκαθίδρυση ζώνης πλάτους 3 νμ από αποικίες πτηνών και φωλιές φωκών, η ουσιαστική χαρτογράφηση αυτών των εκτάσεων κρίνεται αναγκαία.

2. Στόχευση και χαρακτήρας

Αναφορικά με τον Τουρισμό:

Η ΣΜΠΕ Αιγαίου: εστιάζει στον “Ποιοτικό τουρισμό”, τις “φυσιολατρικές υπηρεσίες” ενώ προτείνει μια θετική σύνδεση μεταξύ τουρισμού και διαχείρισης του ΘΠΠ με στόχο την ευαισθητοποίηση (Σελ. 88).

Αντίθετα, η ΣΜΠΕ Ιονίου αποδέχεται ένα πιο επιθετικό αναπτυξιακό μοντέλο, που προαπαιτεί σειρά έργων και υποδομών, με την μαζική τουριστικοποίηση και αστικοποίηση της περιοχής του Ιονίου στον ορίζοντα.

Η απόκλιση μεταξύ των 2 ερευνών είναι αισθητή και απολύτως προβληματική.

Η Στρατιωτικές Ασκήσεις

Άρθρο 2.3.3.1.6/ ΣΜΠΕ Ιονίου

Προκαλεί ανησυχία η σύμπτωση περιοχών στρατιωτικών ασκήσεων με ενδιαιτήματα υψηλής σημασίας για κητώδη θηλαστικά. Η αρνητική αυτή αλληλοεπικάλυψη υποδηλώνει την ανάγκη συντονισμού μεταξύ Υπουργείων για την ουσιαστική και εις βάθος προστασία της θάλασσας και των οικοσυστημάτων.

Μάλιστα οι στρατιωτικές ασκήσεις αναγνωρίζονται ως μακροχρόνια πίεση υψηλής έντασης για τον ζιφιό (σελ 472)

ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΙΝΟΥΝ

- Αλιεία: Προτείνεται η οριοθέτηση των αλιευτικών πεδίων από τις αρμόδιες υπηρεσίες και η ορθή διαχείρισή τους, ώστε να αντιμετωπιστεί η υπεραλίευση.
- Για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 προτείνεται η άμεση θεσμοθέτηση ζωνών προστασίας και ο καθορισμός επιτρεπόμενων χρήσεων γης, περιορισμών στη δόμηση και στην άσκηση θαλάσσιων δραστηριοτήτων
 - Προτάσεις για τις ακτές: i) Αποτροπή διάνοιξης νέων οδών πρόσβασης και οδών παράλληλων με την ακτογραμμή. ii) Χαρακτηρισμός των ακτών ως Περιοχές Προστασίας με καθορισμό χρήσεων γης, όρων και περιορισμών δόμησης. iii) Αντιμετώπιση της διάβρωσης των ακτών. iv) Υλοποίηση έργων και δράσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- Εξετάζεται η απαγόρευση δραστηριοτήτων, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, όπως αλιεία, αγκυροβολία ή υποβρύχιες δραστηριότητες με αναπνευστικές συσκευές, καθώς και η απαγόρευση οποιασδήποτε δράσης ή κατασκευής έργου που θα μπορούσε να βλάψει τον αρχαιολογικό χώρο.
- Διερεύνηση περιορισμού ή απαγόρευσης έργων που ενδέχεται να επιφέρουν αρνητικές επιπτώσεις, όπως εξόρυξη υδρογονανθράκων, καταδυτικά πάρκα, λιμενικές εγκαταστάσεις και άλλες παρεμβάσεις.
- Άμεση ολοκλήρωση και θεσμοθέτηση των διαχειριστικών σχεδίων των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου NATURA 2000. Άμεση και αποτελεσματική ενεργοποίηση των Φορέων Διαχείρισης. Προγραμματισμός και υλοποίηση των προβλεπόμενων δράσεων στα εγκεκριμένα διαχειριστικά σχέδια. Δημιουργία περιφερειακού παρατηρητηρίου προστατευόμενων περιοχών, θεμάτων βιοποικιλότητας και περιβάλλοντος.

Η Greenpeace τονίζει ότι κάθε πρωτοβουλία παρακολούθησης/ συλλογής δεδομένων/ συλλογής πληροφοριών κ.ο.κ. οφείλει να διέπεται κυρίως από τις αρχές της διαφάνειας και της ουσιαστικής συμμετοχής, ώστε να διασφαλίζεται η επιτυχία του εγχειρήματος-εναλλακτικά κάθε πρωτοβουλία θα βρίσκει απέναντί της μέλη της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών κοινοτήτων. Κρίνεται αναγκαίο όπου υπάρχει διαδικασία συλλογής πληροφορίας να αποσαφηνίζεται πού θα αποθηκεύεται αυτή η πληροφορία, πώς θα χρησιμοποιείται και από ποιον και ποιος θα έχει πρόσβαση σε αυτήν.

GREENPEACE

- Το Πάρκο δημιουργείται λόγω της μεγάλης σημασίας της περιοχής για τα θαλάσσια θηλαστικά, όπως τα κητώδη είδη *Physeter macrocephalus*, *Ziphius cavirostris* και *Stenella coeruleoalba*, που διαβιούν κυρίως στην πελαγική ζώνη των βαθιών νερών της ηπειρωτικής κατωφέρειας και τρέφονται κυρίως στη μεσοπελαγική και βαθυπελαγική ζώνη (>200 m) (βλ. Κεφάλαιο 2.2.2.1.2). Η Δέσμευση 02 αναφέρει επίσης τη σημασία των βαθιών υδάτων του Πάρκου όπου υπάρχουν σχηματισμοί κοραλλιών και βαθύβια κοράλλια (βλ. Κεφάλαιο 2.2.2.1.4), που αποτελούν βιογενείς οικοτόπους υψηλής αξίας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Καθώς οι τύποι οικοτόπων και τα είδη της βαθιάς θάλασσας δεν αντιπροσωπεύονται επαρκώς στο δίκτυο Natura 2000 (Mazaris et al., 2018) και δεδομένης της στόχευσης της Δέσμευσης 02, δόθηκε μεγαλύτερη βαρύτητα στη ζώνη >200 m. Συνεπώς, ο αλγόριθμος έλυσε πρώτα ένα δισδιάστατο πρόβλημα στη βαθυμετρική ζώνη >200 m, προσδιορίζοντας σημαντικές περιοχές που αντιστοιχούν στην κατώτατη βαθυμετρική ζώνη.
- Οι ζώνες απόλυτης προστασίας: ΖΑΠΦ-01 Φορμίκουλα, ΖΑΠΦ-02 Σεκάνια, ΖΑΠΦ-03 Κυθήρων και Αντικυθήρων, ΖΑΠΦ-04 Βιότοποι αναπαραγωγής φώκιας, Ζώνες προστασίας της φύσης: ΖΠΦ-42, ΖΠΦ-43, ΖΠΦ-45, Ζώνες διατήρησης Οικοτόπων και ειδών: ΖΔΟΕ-02, ΖΔΟΕ-03, ΖΔΟΕ-05
- 26.12.7 (σελ 1022) οι απαγορεύσεις σε θαλάσσιους διαδρόμους κίνησης σκαφών για την προστασία της χελώνας κρίνονται σωστές και προτείνεται η υιοθέτησή τους και για την προστασία άλλων ειδών.
- 4.3.4.5.1 ρυθμίσεις περιορισμού θορύβου, ρυθμίσεις για μείωση συγκρούσεων μεγάλων διερχόμενων πλοίων με κητώδη. Είναι σημαντικό οι αναγραφόμενες προτάσεις να τηρηθούν και να ακολουθηθούν, ώστε να προστατευθούν ουσιαστικά τα είδη πανίδας που απειλούνται από τις εξορυκτικές δραστηριότητες της περιφερειακής ζώνης Α.
- Κρίνονται θετικές οι προτεινόμενες δράσεις εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης ειδικά για τους επαγγελματίες της αλιείας. Τονίζεται η σημασία αυτές οι δράσεις να έχουν συνέχεια και να προβλέπουν επίσης την συλλογή τοπικών γνώσεων, ανησυχιών και σκέψεων από τις τοπικές κοινότητες. Οι προτεινόμενες δράσεις είναι ένα βήμα προς την σωστή κατεύθυνση και δημιουργούν την ευκαιρία καλλιέργειας μιας ουσιαστικής σχέσης των τοπικών κοινοτήτων με τον φορέα διαχείρισης και ουσιαστικής εμπλοκής τους στην φύλαξη του πάρκου. Είναι λοιπόν σημαντικό να μην καταστούν αυτές οι δράσεις σεμινάρια/ ημερίδες διεκπεραιωτικού χαρακτήρα αλλά να είναι ουσιαστικές και ανθρωποκεντρικές. Κρίνεται σημαντική η χρήση citizen science που αποβλέπει στην ενεργό συμμετοχή της τοπικής κοινότητας στα επιστημονικά δεδομένα και την διαχείριση του πάρκου.
- 5.5 Πρόταση Προγράμματος Παρακολούθησης. προτείνεται η ουσιαστική εμπλοκή των τοπικών κοινοτήτων. Η χρήση του citizen science κρίνεται αναγκαία καθώς καλύπτει το κενό του shifting baselines, ενώ ως bottom-up πρακτική μπορεί να ενισχύει τις σχέσεις κοινότητας και προστατευτέου αντικειμένου. Η σημασία χρήσης δεδομένων από τους χρήστες του πάρκου (επαγγελματίες στην αλιεία) είναι σημαντική και προτείνεται το ουσιαστικό χτίσιμό της. Υπενθυμίζεται άλλωστε ότι οι επαγγελματίες στην αλιεία έχουν την μεγαλύτερη πιθανότητα διάδρασης με άγρια είδη όπως η μεσογειακή

φώκια, η χελώνα και τα κητώδη και άρα οι πληροφορίες τους (και η προθυμία συνεργασίας) είναι αναγκαίες.

Η Greenpeace τονίζει ότι κάθε πρωτοβουλία παρακολούθησης/ συλλογής δεδομένων/ συλλογής πληροφοριών κ.ο.κ. οφείλει να διέπεται κυρίως από τις αρχές της διαφάνειας και της ουσιαστικής συμμετοχής ώστε να διασφαλίζεται η επιτυχία του εγχειρήματος- εναλλακτικά κάθε πρωτοβουλία θα βρίσκει απέναντί της μέλη της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών κοινοτήτων. Κρίνεται αναγκαίο όπου υπάρχει διαδικασία συλλογής πληροφορίας να αποσαφηνίζεται πού θα αποθηκεύεται αυτή η πληροφορία, πώς θα χρησιμοποιείται και από ποιον και ποιος θα έχει πρόσβαση σε αυτήν.

- https://www.wwf.gr/images/pdfs/Policy_brief_final_draft_signed_off.pdf
- https://www.wwf.gr/images/pdfs/Policy_brief_final_draft_signed_off.pdf
- https://www.wwf.gr/images/pdfs/Policy_brief_final_draft_signed_off.pdf
- <https://www.ekathimerini.com/news/243307/wwf-warns-against-hydrocarbon-exploration-off-zakynthos/>
- <https://earth.org/new-report-reveals-horrific-suffering-of-fish-in-captivity-calls-for-a-ban-on-touch-tanks-and-an-end-to-the-capture-of-fish-from-the-wild/#:~:text=%E2%80%9CBUT%20most%20animal%20welfare%20research,%E2%80%9Cno%E2%80%9D%20to%20visiting%20aquariums.>
- <https://www.marinebio.org/creatures/marine-life-in-captivity-exploring-the-pros-and-cons/#:~:text=Ethical%20Concerns%20and%20Animal%20Welfare:%20A%20major.can%20lead%20to%20stress%2C%20reduced%20lifespan%2C%20and>
- <https://vancouverhumanesociety.bc.ca/posts/listen-to-majority-on-zoos-aquariums/#:~:text=It's%20virtually%20impossible%20for%20a.result%20is%20extreme%20neurological%20distress.>
- <https://iwc.int/private/downloads/RQjCQUOPdaiCUdz3vUu99g/IWC68-General-Principles-for-WW.pdf>
- <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0308597X24004949>
- <https://www.miteco.gob.es/content/dam/mitesco/es/biodiversidad/temas/biodiversidad-marina/aroc/cetacean-protection-measures.pdf>
- <https://www.marinemammal.org.au/approachdistance>
- <https://www.fisheries.noaa.gov/resource/map/recommended-shipping-lanes-protect-whales-map-gis-data#:~:text=Resources-.Recommended%20Shipping%20Lanes%20to%20Protect%20Whales%20Map%20&%20GIS%20Data,More%20Information>
- <https://www.esri.com/about/newsroom/blog/duke-maps-models-right-whale-movement#:~:text=Because%20the%20survival%20of%20the,that%20helps%20safeguard%20marine%20species.>
- <https://archipelago.gr/el/potential-hydrocarbon-exploration-in-greece-will-blue-or-black-growth-be-the-choice/#:~:text=be%20the%20choice?-,Potential%20hydrocarbon%20exploration%20in%20Greece%2C%20will%20Blue%20or%20Black%20Growth.focus%20on%20%E2%80%9CBlack%20Growth%E2%80%9D.>

GREENPEACE

- [https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0962629822000841#:~:text=The%20above%20statement%2C%20written%20in,and%20Oceans%20Canada%2C%202021\).](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0962629822000841#:~:text=The%20above%20statement%2C%20written%20in,and%20Oceans%20Canada%2C%202021).)
- <https://tethys.org/activities-overview/conservation/ship-strike-mitigation/traffic-and-collisions/>
- <https://wwfwhales.org/ship-strikes-underwater-noise>
- <https://worldcetaceanalliance.org/what-we-do/protecting-whales-from-ship-strikes/#:~:text=Becoming%20%E2%80%9CWhale%20Aware%E2%80%9D%20to%20protect,ship%20strikes%20occur%20per%20year.>